

ఉపదేశ రత్నావళీ - సజ్జన పథమ్

గోవిందం స్తుహి, కేశవం భజ హరిం, లోకాల్త నాశం కురు
క్రీధం సంజయ, కామితం త్వజ సదా, మోహం పరాభావయా|
ధర్మం పాలయ, శాంతి మాప్తిహి సుఖం, సత్యం వద ప్రీణయన్
సత్పంగే రమమాణ ఏధి, భవితా తే సచ్చిదానందతా॥ 1

శివాభిషేకః

గంగా పాపహరీ, ప్రయాగసలిలం, రేవాజలం మంగలమ్
కాసారం కిల మానసం, భువి మహాపుణ్యప్రదేష్యవ యత్|
తీర్థస్నాన మఘక్షయం, భవతి తల్లింగాభిషేకేణ వై
శమ్భాః పూర్ణకృపావిశేషతో హి లభనే, తే సచ్చిదానందతా॥ 2

దేవి నీరాజనమ్

కర్మావరం ఘృతవర్త రాజి సహితం సందీపయేస్తంవిదే
వికం బ్రహ్మ, పరాత్మ జీవముఖయం, లోకాన్ త్రయం స్తారయేత్|
ధర్మాదీన్ చతుర్స్తుష్టుయమహా ప్రాణానిదం పంచకం
శ్రీమాతృస్తవ దీపదర్శ విధినా, తే సచ్చిదానందతా॥ 3

గణపతి పూజా

వందస్యాగ. సుతానుతం గణపతిం, కార్యేషు విఘ్నాన్ జహిల్
దూరావ్ మర్పయ, సాధయస్వ సకలాం సత్కామనాం, సన్మతిమ్।
పుత్యా మోదక లాజ సాజ్య సమిధీ దూరావ్యంకురాన్ సంపదం
మేధాం భూలి యశాంసి మిత్ర లభనే, శ్రీ సచ్చిదానందతామ్॥ 4

సూర్యమస్మారః

మిత్రం మిత్ర రవిం చ సూర్య మమితం భానుం ఖిగం పూషణమ్
ఖిదీయతం చ హిరణ్యగర్భ మతులం నిత్యం మరీచిం నమి
అబిత్యం సవితార మర్క ముదితం చారీగ్యదం భాస్కరమ్
ఏవం ద్వాదశ వందితో దిశతి తే, తాం సచ్చిదానందతామ్॥ 5

ప్రాథమిక కర్తవ్యమ్

సత్యం త్వం వద ధర్మమాచర సభే మాస్తు ప్రమాదస్తు తే
స్వాధ్యాయాత్ ప్రియ మాహారస్వ గురవే తన్తుం ప్రజాయాస్తను।
సత్యాత్ ధర్మ విఘ్నాతితో హి కుశలాత్ దైవాత్ పితుః కర్తృతః
మా భూత్ ప్రచ్యుతి, రుత్తమా ప్రభవితా తే సచ్చిదానందతా ॥ 6

గురుజన భావనా

దృశ్యేర్న భవతా జనాః సురనిభాః మాతా పితా సర్వధా

అచార్యైతిథిరుత్తమా, స్తదితరే యేచ్ఛాగతాః జీవినః ।

దర్శందర్శమన్మర్హదైవతగణం దైనందినం శ్రేయసే

వేదోద్బోధత ఏధమానసుకృత, స్వాత్ సచ్చిదానందతా ॥ 7

అచరణీయ పన్మాః

శిష్టాచార పరాయణైర్భురుజనైః అచర్యతే కర్మ యత్

సంగృహ్య అనవద్యమత్త సకలం సేవస్వ భక్త్య యుతః ।

ధర్మైపేత. మిహవద్రియస్వ నియత, స్తద్భిన్న ముత్సుజ్య తత్-

త్వంశబ్దైక్య రహస్యమాకలయ భో, స్వాత్ సచ్చిదానందతా ॥ 8

గురుజనేషు శ్రద్ధా

అస్తుతో బహావో వసంతి కృతినః శ్రేయోవీయోహితాః

తత్తత్తర్థనమాత్రతస్త భవతా దేయాలైసికా శ్రద్ధయా।

శక్య స్వాత్ భవతోర్పణే సుజన, భో: శ్రీర్ ప్రోస్త సంవిత్ సుధీః

నమ్రత్వా. ద్వురుసన్నిధా విచినుపే తాం సచ్చిదానందతామ్॥ 9

ధర్మశ్రద్ధ విశేషః

ధర్మ శ్రద్ధాధతాఱపి తత్తు భవతా నిత్యవధేయం సృజా

కర్తానుష్టుతిరుత్తమా తవ, న చేదన్యప్రహీడావహారి।

ఆయుక్తస్య చ ధర్మకామ నిరతేః సంమర్మితా యుక్తతా

ప్రేయోవాక్యమరూక్షితం భవతు తే, సా సచ్చిదానందతా॥ 10

క్రీడాః 1

ఖేలా మానసమోదహేతు రతులా కాయస్య సంవర్ధనీ

అల్పజైలహ కార్యరూపజనిభి రమ్య విధియేత చేత్తి।

సర్వజ్ఞేన పరాత్మరేణ రచితా సర్గస్థితీ తన్వతీ

సా లీలా రభసం కరీతి హి ముదం సా సచ్చిదానందతా॥ 11

క్రీడాః 2

సైణం పొంస్నమహారో రమేత కుతుకాత్ క్రీదీత్స్వవే సంతతే

విస్మృతాపి చ వైధకార్యనిచయం వర్ణాత్మమైరంచితమ్।

దృశ్య సా ఘనసాంద్ర మర్మ మస్మిణా బ్రహ్మాణ్య ఖేలా హలా

యా లీలా నిఖిలప్రలాపనయుతా సా సచ్చిదానందతా॥ 12

క్రీడాః 3

వికం కందుక మన్తు వన్తు తబిత. స్థిక్కేద్యతే యజ్జనై:

తత్త్రాలైనై జనుషామభీక్షు నిరతిశ్చాపేక్షికీ సంగతిః।

యద్భవహ్వండతతిం ప్రభూత గోలశతికాం సంసృజ్య ఖేలత్వహాలీ

తత్త్రాలైనైం భవదీయరక్తిరమితా సా సచ్చిదానందతా॥ 13

భోజనమ్ 1

భుంజీధా అలమోదనం బహువిదైర్ ధాన్యేస్నాపక్యం హితం

సంవర్ధేత శరీరమస్య పచనాత్ కాయానలసౌయ్యల్చితం।

ప్రాణ్యంతే చ కణాః పరార్థశస్తనుగతాః నైసర్గ శక్త్యల్పితాః

తాం ధ్యాయస్వ నిదానశక్తిమమితాం, సా సచ్చిదానందతా॥ 14

భోజనమ్ 2

నిష్టేయాపి చ భోజనం, సురుచిరం మత్వా జనో మోదతే

స్వాదుత్వం చతురంగులే తు రసనాదేశే సుసంమీయతే।

సర్వావహర నికాయ యుక్త రుచయో యస్త్రాత్ పరస్తాద్ గతాః

వికత్వం, స్ఫుర తన్నిధేహి హృదయే, సా సచ్చిదానందతా॥ 14

భోజనమ్ 3

ఆమ్లం తీక్త ముతాపి రూక్ష లవణం క్షారం చ మాధుర్యకం
ఏతైస్నర్వరుచి ప్రభేద సహితాః మధ్యాల్ప తీవ్రా రసాః।
అహరేషు నివిశ్య కాయనిచయం పుష్టంతి రక్షంతి యత్
శక్తిం ప్రాణముఖీ.మనుత్రయన్తి సతతం, సా సచ్చిదానందతా॥16

భోజనమ్ 3

ప్రాణాపాన సమాయతో జ్యోలతి తే కుక్కొ కృశానుస్నఖే
సర్వబ్రీంహపి సదాగతిభ్య ఉదయే నక్తం చ పంచాంగపుత్తిః।
పుత్ర్య ప్రార్థయ మానసీం చ వచసాం సత్యకభాషాం చిరమ్
వాయ్మగ్ని దిశతో ముదే చ భవత,సాయత్ సచ్చిదానందతా॥17

వసనమ్ 1

సామ్యం క్షోమ.ముదీలతం పునరిదం ధ్యాయస్వ తద్దేవతాః
కారావసే కృమితన్తు రోమజనితే వాయా ధియో దేవతాః।
రేవతీంహి చ కృత్తికా దివిషద- స్నానాన్తి సీవ్యన్తి తాః
దేవి.స్నాంస్తుర, వాసనీ ధర సఖే- సాయత్ సచ్చిదానందతా॥ 18

వసనమ్ 2

తూషాధాన.మిహోనలస్య, మరుత.సాంఘ.ద్వాతపానం పునః

విశ్వేదేవ మహాపథో చ వసనస్యతుప్రఫూతో మతో।

నీవి.సాంఘబిహా పైతృకో, దినమణిః ప్రాచీనతాన, స్తతో

ఉతీకాశా ఉడుదైవతా, అవగతి స్మా సుచ్ఛిదానందతా॥ 19

వసనమ్ 3

దేవాఫ్యో నివసేత తపైవ వసనే జానీహిం తన్తుజ్ఞలమ్

దైవాయ భావనయా ధ్యియేత వసనం యస్తాత్ పవిత్రం మతమ్।

ప్రావారార్థ.ములంకలిష్ట భవతా. దాచ్ఛాదనార్థం ధరేః

దీక్షాయై తదశీర్థధోతయుగలం, స్యాత్ సుచ్ఛిదానందతా॥ 20

దాంపత్యమ్ 1

స్వం గీత్తం పరివర్థయేవహిం తతో జాతా ప్రజా సాఖ్యదా

లభ్యేతేతి పిత్మాణ ముక్తిరసమా, సంస్థార సంస్థాపనాత్।

స్తీ పుంసా పరిణీయ సంప్రభవతో జాయాపతీ ధల్మణో

ఏవం చక్ర.మభిహితం భవతి చేత్, స్యాత్ సుచ్ఛిదానందతా॥ 21

దాంపత్యమ్ 2

నాలీం పశ్యతి కాముకశ్చ, పురుషం తద్రాగిణే భామినీ

చర్మణ్యేవ తదీయరక్తిరభిత, స్నాంస్పర్శనే రేతసః।

దేహో సేషిత ధాతు పంచకదృశో జీభత్వయా జిభ్యతి

కామం, కామ.మిత.స్తరస్తు విరతాః, స్వాయత్త సచ్చిదానందతా॥ 22

స్వానమ్

నిత్యం స్వాహి శలీర శౌచవిధయే దేవం స్వరన్ శ్రీహరిమ్

కాసారే సరితి స్వకూప కుహారే శ్వాసే చ భాండేఱధవా।

స్వానం గాంగజలేన సంభవతు తే నిత్యం మనో నిశ్చయాత్

అన్తశ్మోచ మభీపు నిర్మలతనో, స్వాయత్త సచ్చిదానందతా॥ 23

ఉపవీతమ్

బాహుం దక్షిణముద్ధరస్వ తదధీ వాసోఽజినం తాంతవమ్

సూత్రం ధారయ, సవ్య మేతదుబితం యజ్ఞోపవీతం సఖే।

దైవే కర్తృణి యజ్ఞియే హి విహితా సైషా వ్యవస్థా శ్రుతా

త్రిష్టవ్యద్వేషు తవావాత్రమేషు, భవితా సా సచ్చిదానందతా॥ 24

ఫాలాంకనమ్

స్తాతాస్తాత జనై.రవశ్యకరణం నామాంకనం ఫాలకే

శైవం లాంచన.మస్తు భస్తు తిలకం గన్ధోది పి నిర్మాల్యగమ్మా

గోపిచందనలేపనేన సులభం సంమృద్ధి రేఖా విధేః

శక్తిం స్వాం ప్రకటీకురుష్య ధృతిమన్, స్వాత్ సచ్చిదానందతా॥ 25

తీర్థమ్

సాలగ్రామ శిలాభిషేచన గతం తీర్థం సమాస్వాదయ

విష్ణుః పాదతలామృతం పిబ సుధీః పీయుషతుల్యం హి తత్త్

వాయధిం హాన్యపమృత్యహర్త్తు దురితం చేతోమలం నాశయేత్

ఆసేవస్వ సుతీర్థ తీర్థమేత.ధిపితం, స్వాత్ సచ్చిదానందతా॥ 26

ప్రాణాయామః

వాయుర్వర్ధయతీహ దేహమతులం ప్రాణస్త తన్నిర్గతిః

శీర్షణ్యః ఖులు సప్త సన్తి, తదతః ప్రాణావవాంచో నవః

ప్రాణాయామ మజస్తమభ్యస సభే చేతోగ్రహః కేవలమ్

ప్రాణ,స్తత్తు తవైవ ముక్తి.రుదితా స్వాత్ సచ్చిదానందతా ॥ 27

సంగీతమ్

వాదిత్రం కల గీత వాద్య సహితం చేతాంసి సంమోదయేత్
సంమోదీఱిపి వికత్తనాయ భవతాత్ దైవత్వభావో న చేత్।
వృజ్యా అహాతనాదమున్త రమణం తేం నాహాతే సర్వదా
నాదే లాపయ మానసం, సులభతాం తాం సచ్చిదానందతామ్॥28

పురుషార్థః

కామార్థాధికలబ్ధయే జనగణ.త్రామ్య.దశాంతో వృథా
త్వక్త్వా ధర్మ.మనిషయా.దవితథం గమ్యం చ మోక్షం వినా।
ధర్మర్థో యది కామమోక్షసహితో, నందే.ధ్యవాన్ నిస్తులం
జానీతా.దుపదేశసంస్కృత సుధీః, స్వాత్ సచ్చిదానందతా॥ 29

ఉపరమః

కృత్వా కర్తృతాని చాఱైశ్య పదవీః, సంజీర్య దేహం స్వకమ్
కిం కిం కామయసే యశో, రయి.మలం, సర్వేషితం సంత్యజా
విశ్వర్యం నిజమాకలయ్య పరతో భీతిం విశోషయ్య తే
సర్వత్త్వత్వ విభూతిమీరయ సఖే, స్వాత్ సచ్చిదానందతా॥ 30

పరం బ్రహ్మ

కిం బ్రహ్మేతి విచారితం, శృంగార సభే, ఏకం బృహా.న్నంగళం

సత్యం జ్ఞాన మనస్త మచ్యత మజం వాచామనీక్ష్యం ధ్వనమ్।

దేశం కాలమతీత్య వర్తత ఇదం భేదాతిగం శాశ్వతమ్

భూతం భోతికజాత.మత్త, భవతాత్ సా సచ్చిదానందతా॥ 31

ఉపసంహరః

క్షేయే వస్తుని సంత్యజ స్వకమతిం నిత్యే మనసాఖపయ

హేయాదేయసమస్త మాత్త.నిహితం సర్వం సమం భావయ

అత్మాం నాత్త వివేక సంప.దుదితా నిత్యా విశుద్ధా సుధా

సద్గుర్వర్థన సంమితా భవతు తే, సా సచ్చిదానందతా॥ 32

ఫలశ్రూతిః

ఏకం వాక్యమనుత్తమం శృంగారి రే, తేనైవ తే జన్మనః

దీర్ఘాల్ తు నిరుధ్యతే, పరతమం గమ్యం ప్రశేసీయసే।

వాదం వాదమతీవ పూర్ణకృపయా యోఽబోధయత్వద్గురుః

తద్వాక్యఫుముదం జుపస్వ మనసా, సా సచ్చిదానందతా॥ 33
